

Riigireformi SA

Riigiuuenduse ettepanekud selleks,
et Eesti oleks hästi juhitud ja ergas riik,
mis teenib oma rahvast.

Reformipaketi I osa:

põhiseadus, Riigikogu, rahva osalemine õigusloomes ja riigijuhtimises ning
kohalikud omavalitsused

22. oktoober 2018

Riigikogu

Kasu inimesele ja ühiskonnale: saame tõhusama esinduskogu, kus valija hääl saab rohkem kaalu ning riigi arengut kujundavad inimeste volitatud isikud avalikult meie silme all parimal võimalikul viisil. Erakondade tagatoapoliitika mõju väheneb. Riigikogu on targem ja tõhusam.



Muuta Riigikogu valimised valimisteks avatud nimekirjade alusel ning viia läbi valimisringkondade suuruse võrdsustamine.



Vähendada Riigikogu liikmete arvu 101-lt 91-ni.



Ühtlustada Riigikogu ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tsüklid selliselt, et mõlema esinduskogu valimised toimuksid samal kalendriaastal, vastavalt märtsis ja oktoobris.



Teeme ettepaneku piirata järjestikku Riigikogu liikmeks oleku aega kahe koosseisuga juhul, kui Riigikogu valimised jätkuvad nn suletud nimekirjade alusel.



Leiame, et mõistlik oleks vähendada Riigikogu komisjone ning täpsustada nende pädevust.

Laiemalt kasutada parlamendi õigust teha valitsusele ülesandeks konkreetsete poliitikasuundade elluviimine ning eelnõude ettevalmistamine parlamendi määratud eesmärkide ja poliitikasuundade realiseerimiseks.

Riigikogu

Teeme ettepaneku kaotada Riigikogu liikmete kuluhüvitiste süsteem, tõstes vajadusel Riigikogu liikmete palka.



Välja töötada uus Riigikogu töökorra seadus ning kehtestada seadusest madalama aktiga uus kodukord.



Soovitame laiemalt kasutada parlamentaarseid kuulamisi ja aruandlust parlamendi ees.



Seada sisse Riigikogu liikmete tehnilise teenindamise (abide) ja professionaalsete apoliitiliste mittekoosseisuliste nõunike kogu süsteem.



Määrata igale Riigikogus menetletavale eelnõule konkreetne Riigikogu liikmest vastutaja.

Julgustame luua laiemad võimalused poliitilisteks debattideks, sealhulgas regulaarseteks erakondade esimeeste avalikeks väitlusteks erinevate poliitikasuundade ja oluliste sündmuste teemadel.

Õigusloome

Kasu inimesele ja ühiskonnale: reegleid ja õigusnorme peab olema ainult niipalju, kui vältimatult vajalik. Normid olgu selgelt sõnastatud ja igale inimesele arusaadavad ka õiguseksperdi abita. Usaldame rohkem Eesti inimesi – suurendame inimeste tegevusvabadust ja vastutust, et oleks vähem käske ja keelde. Eesmärk on selge õiguskeel ja vähe norme, et inimesel oleks lihtsam tegutseda ja riigiasutustega asju ajada ning et õigusabi kulud ei piiraks inimesi põhjendamatult.



Vähendada õigusloomega tegelevate ametnike arvu järgmise kaheksa aasta jooksul ca 50%.



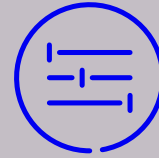
Teeme ettepaneku piirata oluliselt normiloomet. Riigikogul teha Vabariigi Valitsusele ülesandeks töötada välja programm massilise õigusloome ohjeldamiseks.



Seaduse tasemel õigusaktidega reguleerida ainult kõige olulisem, üldisem ja püsivam, kasutada laiemalt kohtupraktikat, väljakujunenud head tava ja ühiskondlikke kokkuleppeid.



Leiame, et välja tuleks töötada üldkohustuslikud õigusaktide ja õiguskeele standardid, mis rõhutaksid muu hulgas regulatsiooni selguse ja lühiduse olulisust.



Kehtestada õigusloomes põhimõte, mille kohaselt seatakse iga uue koormava õigusnormi kehtestamisel eesmärgiks vähemalt kahe vana samaväärsse õigusnormi tühistamine.

Soovitame riigikogul teha riigikontrolörile ülesandeks hakata iga aasta mõõtma ja avalikustama kulutusi, mida tehakse õigusloome finantseerimiseks, ning hindama massilise õigusloomega kaasnevaid kulusid ning koormust riigile ja ühiskonnale tervikuna.

Rahva osalemine riigi juhtimises ja õigusloomes

Kasu inimesele ja ühiskonnale: innustame ühendatud valitsust sagedamini küsima rahva arvamust ning viima läbi üleriigilisi rahvaküsitlusi. Rahvaküsitlused ja -hääletused kujunevad riigi valitsemise ja oluliste otsuste langetamise loomulikuks osaks



Teeme ettepaneku kõrvaldada Põhiseaduse § 105 lg-s 4 sisalduv piirang.



Sätetada Põhiseaduses (või seaduses, juhul kui Põhiseadust ei muudeta) rahvaküsitlus riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil.

Kohalik omavalitsus

Kasu inimesele ja ühiskonnale: kindlustada, et Eesti inimesed saaksid suhelda loogiliste tõmbekeskustega ning hästitoimivate ja kvaliteetseid teenuseid pakkuvate võimekate omavalitsustega. Omavalitsused on veelgi paremini juhitud ja suudavad kohalikku elu korraldada eeskujulikul tasemel. Eestis ei ole ainult üks-kaks tõmbekeskust, vaid iga maakonna keskus on piirkonna loomulik ja võimekas keskus.



Leiame, et läbi tuleks viia haldusreformi teine etapp, kujundades maakondadest kohaliku omavalitsuse üksused.



Teeme ettepaneku viia õigusesse sisse kohalik rahvaalgatus ja kohalik rahvahääletus.



Kaasnevalt eelmises punktis pakutuga muuta Põhiseaduse § 155 lg 1 ja asendada seal sõna „vallad“ sõnaga „maakonnad“.



Soovitame välja töötada uus kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, nähes selles ette eraldiseisva regulatsiooni Tallinnale kui Eesti Vabariigi pealinnale.

Luuu uus ja arendatud omavalitsusüksuste rahastusmudel kohalike omavalitsuste ühtlasemaks arenguks üle Eesti.